

Ujvidéki Napló.

Társadalmi és a városi közügyeket szolgáló hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . . . 10 korona
Fél évre . . . . . 5 korona
EGYES SZÁM 10 FILLÉR.

Főszerkesztő: **Dr. Elschéger Dezső.**

Felölsszerkesztő: **Cserneyei Mór.**

== Megjelenik minden vasárnap. ==

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

II. RÁKÓCZI FERENC-ÚT 35. SZAM

I. EMELET.

TELEFON SZÁM 151.

Iskolai beszámoló.*)

I.

Városunk iskolái magas színvonalon állanak. Elismert dolog, hogy az ujvidéki középiskolák az ország legjobb iskolái, közé tartoznak a népiskoláink sem maradnak a középiskoláink mögött.

Foglalkozunk velük. Előttünk fekszenek az évi beszámolók. Gimnáziumok, felső kereskedelmi, polgári iskolák értesítői beszámolnak az elmúlt tanítási év eredményéről. Általánosságban mondhatjuk, hogy mindentől a haladás fejlesztése felé indul a törekvés. A tanítási anyag is jobb lesz, mert a középiskolákban ma már sokkal több magyarulértő és magyarulbeszélő tanuló jut, mint néhány évvel ezelőtt.

Az a nehéz munka, mely az idegenajkuak tanítása által keletkezett, ha nem is egészen —, de némileg könnyebb lett. A tanár a tananyagot könnyebben dolgozza fel, mert a tanulók értelmi képessége javult. Javult a helyzet már az által is, hogy a tanulók magaviselete jobb, mint még néhány év előtt volt.

A tanári kar humánus szellemben oktat. Nem csak előad, hanem nevel is.

A rideg, száraz statisztikai adatokat mellőzzük, csak néha vesszük igénybe. Mi feladatunkká tettünk, hogy olvasó közönségünknek egy általános, de azért mégis teljes képet adjunk iskoláink életéről. A hölgyeket illeti az elsőség. Ezért az ujvidéki állami polgári leányiskolát méltatjuk elsősorban.

Az ujvidéki állami polgári iskola élén *N. Nemessányi Adél igazgató áll*, ki nemcsak ezen intézetnek, hanem az egész ország tanítóit karának büszkesége. Műveltsége, tanítói tudása. a nevelésben példatadó te-

*) Három közlemény.

hetsége a vezetésére bizott intézetből mintaintézetet teremtett.

Mint a tudomány templomába úgy lépünk be ezen intézetbe, hol a tisztaság és rend otthonos. Ahol a szülőket, érdeklődőket barátságosan tárt karokkal fogadja. Ahol a kötelességét nemteljesítő gyermek szülője biztató szót, utbaigazító utasítást nyer és könnyebbült kedéllyel hagyja el e *mindenki részére felszent csarnokot.*

Engedjük N. Nemessányi Adélt e hasábkon, az igazi nevelői ihlettől, az írói mester színpompájában ragyogó és áthatott jelentését előadni. Hisz senki nem képes ezt jobban és szebben, mint ő, kit az isteni Gondviselés ilyen nemes tulajdonságokkal áldott meg.

Nemessányi jelentésében így beszél: *Sajátságos az emberi élet. Akár egész országok, akár egyes társadalmi rétegek, akár egyes intézmények vagy csak egyének életfolyását, történetét figyeljük meg, az eseményeknek bizonyos hullámzását vehetjük észre, az egymásra következő jelenségeknek hol ritkulását, hol tömörülését majdnem olyanformán, mint a hullámzó levegő vagy víztömegek hullámhegyein és völgyeiben az atomok eloszlását. Sokszor évtizedek telnek el anélkül, hogy valami fontosabb esemény játszódna le, az élet a maga aprólékos mindennapi történeteivel nem hagy különösebb nyomot sem az emlékezetben, sem az annalesekben, — míg egyszerre jön az idők árjában egy-egy termékeny aera, amely az emberiség történetkönyvébe egymásután vési márványba az az arra érdemes neveket, megőrökít korszakalkotó találmányokat s a felszínre vetődött szellemóriások nagy számával rohamosan viszi előbbre a kultúrát.*

De nem óhajtok bemélyedni a körülötünk zajló életjelenségek változatos forga-

tagának szemlésebe, magyazaratába. Csupán azt kívántam jelezni, hogy valamint a nagy világon a nagy események sorozata hol stagnálva, hol gyors egymásutánban követi egymást, épügy a mi mikrokosmosunkban: a mi iskolánk kicsiny világában is kimutatható eme árhullámzás. Némelykor hosszú időn át peregnék le az évek úgy, hogy nem marad egyéb feljegyezni való, mint hogy: megszakítás nélkül vezetjük a reánk bízott feladatot, a tanév elején iskolánkba sereglött ifjúságot neveltük, oktattuk a befejezve az elvégzendőket, ismét visszaadtuk a szülői háznak, hogy az folytassa és betetetőzze a nevelés-tanítás munkáját.

Máskor meg az iskola belső életére fontossággal bíró események egész sokasága vetődik tel egy-egy év alatt, úgy hogy az iskolaév történetének írója szinte zavarban van, hol vegye fel a kronika-írásnak fonalat.

Intézetünk folyó tanévi történetének megírásához fogva, én is zavarban vagyok; ép azért elhatároztam, hogy szokásomtól eltérőleg az iskolaév történetét nem egy összefoglaló jelentésben vázolom, hanem a kiemelkedő mozzanatokat különválasztva, itt. Értesítők bekezdőjében foglalkozom azon eseményekkel, a melyek a folyó tanévet emlékezetessé teszik, s melyeknek az iskola történetében maradandó emlékét fenn tartani óhajtanám.

Mindenekelőtt a gyász fekete tintájába kell tollamat bemártanom, hogy ecseteljem azt a veszteséget, mely intézetünket f. év március 20-án Harrach Etelka szeretett kartársnőnk, váratlan elhalálozásával érte. Előző napon még élet- és munkakedve teljében tanított, dolgozott s hirtelen beállott alig pár órai szenvedés után utolsó dobant e minden szépért és nemesért buzduló szív, elnémult az ajk, amely a tanítványok százeit tanította honszeretetre, amely annyi fiatal lélekbe, szívbe véset a

MENRATH L. FIA butorházában:

butorok, szőnyegek, képek, függönyök — dísz-
tárgyak a legnagyobb választékban, a legszebb
kivitelben kaphatók.

Kossuth Lajos-utca 46-48.

Régi megbízható cég.

Alapított 1843.

Telefon 68.

Spirka József műszaki vállalata Ujvidék Szt. István-utca 5. TELEFON 246.

Teljesen modernül berendezett műhelyemben készült munkálataimmal igyeksem a legkényesebb igényeket is kielégíteni. Vizezeték-, légszesz-, csatornázási-, központi fűtés-, szellőztetési- és fürdő-berendezések. Gőzfürdők. Angol closetek. Pulso-méterek. Hidraulikus Vidder telepek. Szivattyukkal kombinált hőlégmotorok. Mindennemű szivattyutelepek. Házi telefon berendezések és az összes lakatosmunkálatok.

Legjobb referenciák.

Legjobb referencián.

a tudás, a műveltség, a szivnemeség arany igazságait! Végtelenül lesújtva, az emberi élet mulandóságának fájdalmas érzésével álltuk körül, kártársak és tanítványok egyaránt, az elköltözöttnek virágdiszes. bús ravatalát, amely fölött gondnokságunk mélyen tisztelt elnöke, ft. Molnár Hugó ur, ev. ref. lelkes gyönyörű beszédet mondott mély megindulást és könyeket fakasztva a jelenlevő gyászoló közönség soraiban.

A halott méltatása után az intézet tör-ténetét mondja el. Kiemel minden jelentő-séges mozgalmat. Foglalkozik „Juliska” nével, kit igaz bensőséggel méltat, mint az ország legjobb tanítóját mutatja be. Fizély Julia valóban disze ennek az intézet-nek. Az egész tanári kar sikeres összmű-ködése lehetővé tette, hogy ezen intézetről csakis a legjobbat mondhatjuk. A leányainkat itt nemcsak oktatják, hanem valóban neve-lik is.

Cs. M.

Az ideai sorozás.

A közös hadsereg Rendeleti Közlö-nyének legutóbbi száma az augusztus 12-én kezdődő sorozásra nézve a következő fontosabb rendelkezéseket tartalmazza:

Az állandó sorozóbizottságoknak az állításkötelesekkel szemben már a fősoro-zás előtt is új véderőtörvény szerint kell eljárniok. Az alkalmasnak találtakat az illető sorozási évfolyam zárószámára való tekintet nélkül az ajánlás és beosztás fen-tarításával be sorozni. Minthogy a folyó sorozási évben az ujoncszükséglet előre-láthatólag már a teljesen alkalmasokból is fedezhető lesz, segédszolgálatra alkalm-asok besorozására idén aligha kerül sor. Tekintettel az ideai fősorozás késői kezde-tére, a besorozottak beosztása nyomban a sorozásnál történik és nekik — a köz-vetlenül a póttartalékba besorozottak kivé-telével — a behívójegyet, valamint az összes besorozottaknak az ajánlati lapot a sorozóhelyen kézbesítik.

A fősorozásról elmaradott állításköte-lesek mentől előbb, de feltétlenül az idei ujonclétszám lezárásáig, vagyis november 15-ig utóállításra idéztetnek be. A már

Fűszer és csemege- áru

üzletünk részére

Duna-utca 22. szám alatt

főüzletet rendeztünk be,

mely f. é. augusztus hó elsején nyilik meg. Törekvünk a t. vevő közön-séget úgy az áru jó minőségével, vala-mint a pontos és lelkiismeretes ki-szolgálás által továbbra is részünkre megnyerni, hogy b. bizalmával bennün-ket továbbra is megtisztelni szives-kedjék.

Mikin és Sztojkovics

fűszer- és csemege kereskedők

megállapított állítási napokon kívül októ-ber 12-én és 26-án, valamint november 5-én utóállítások tartatnak.

Az állománybavétel és bevonulás napja: az egyéves önkéntesekre nézve október 10., a többi besorozottakra nézve október 15, a haditengerészetre nézve két csoportban és pedig a hadtengerészeti kiegészítő kerületéből besorozottaknak egy bizonyos száma, amely a 25%-al felemelt tavalyi ujonclétszámnak felel meg, novem-ber 25-én, a más helyekről besorozottak október 15-én vonulnak be. Ugyanez ér-vényes a többi ujoncokra is, kivéve azokat, akik közvetlenül a póttartalékba osztattak be.

A főlétszámnak kiválasztását egy ve-gyes bizottság a méltánylást érdemlő okok sorrendjében, vagyis a családföntartás, a mezőgazdaság, más foglalkozás, vagy pol-gári hivatásra való képzettség tekintet-ével eszközli. Az ezen kategóriákban mélytánylást érdemlőkül elismertek közül a főlétszámuakat sorshuzás után jelölik ki. Különös méltánylásra számíthatnak:

A póttartalékba főlétszámuaként való áthelyezésre nem tarthatnak igényt: véd-kötelesek, nős voltak folytán és olyanok akiknél kiténik, hogy kérelmüket nem a hozzátartozókra való tekintetből, hanem csak a kedvezmény elérése céljából adtal elő.

Besorozottak, akik a régi védtörvény szerint az egyéves önkéntesi kedvezményre azért nem volnának jogosultak, mert álli-vezessék; Akik egy bizonyos hivatásra, vagy valamely művészeti vagy ipaág el-sajátítására készülvén elő, ennek hosszabb megszakítása folytán tetemes kárt szenved-nének; végül ha a védkötelesnek tekintette jövő fivére a közös hadseregben, hadi-tengerészeten, honvédségben, vagy csen-dőrségben tényleges szolgálati kötelezett-sékon túl önként továbbszolgálatnak, ille-tőleg magukat erre kötelezték akik munkaképtelen atyjuk vállalatának vezetésére vannak hivatva, feltéve hogy az családjuk egyetlen megélhetési forrása, vagy ha a tekintetbejövő többi férfitársadtagok más irányu képzettségük folytán bebizo-nyítottan képtelenek arra, hogy a vállalatot a besorozott tényleges szolgálatára tartamára tásuk évének március elsejéig az illető tanintézet eredményes elvégzését igazolni nem tudják, amennyiben a kedvezmény megadását kérik, abban utólag részesít-hetők.

Hivatásos tengerészek, akik állításuk évének március elsejéig egyéves behajó-zásukat igazolni nem tudják, amennyiben tényleges szolgálatukat a közös hadsereg-ben vagy a honvédségben még nem kez-ték meg, testi alkalmasságuk esetén a hadtengerészeti egyéves önkéntes kedvez-ményben utólag részesíthetők és adott esetben állománytestükről a matröztestü-letbe helyezendők át.

Ha valamely egyéves önkéntesi ked-vezményre törekvőnek megengedettett, hogy az erre képesítő vizsgát megismételje, ugy ezt a kiegészítő vizsgát valamely közös vagy honvéd gyalogsági hadapródiskoláb-n kell letennie, amelyhez a különben követelt iskolai bizonyítványokat nem kell magával vinnie.

Tényleges szolgálatukat teljesítő egyé-ves önkéntesek, vagy olyanok, akik azt

CHOFFEURNEK

mindenki kiképezheti magát

TELEFON 328.

VILLANOS MEGÁLLÓ.

Störtz Mihály Ujvidék, Petőfi-utca 98. szám alatti
automobil-műhelyében.

Ujonan megnyilt szücs divatáru üzlet.

Alulírott tisztelettel értesitem a helybeli és környékbeli nagyjérdemű közönséget, hogy a **Szücs-utcában 21. sz. alatt a Miroszavlyevics Testvérek a „Két juhászhoz“ címzett üzlettel szemben, egy uj**

SZÜCS DIVATÁRU ÜZLETET nyitottam.

Raktáram az e szakmába vágó összes cikkekkel a legválasztékosabban van berendezve, ugymint: mindennemű bundák, paletok és kabátok, plüssből és szövethől, — felülmulthatatlan választék muffokban és gallérokban asztrágánból és más divatos borból. — Férfi kabátok, utazó bundák, asztrágán sapkák, ugyszintén lábzsákok.

Megrendeléseket és minden e szakmába vágó javításokat a legolcsóbb ár mellett vállalok.

Miután szakmában teljes szakképzettségem van, kérem a t. közönséget engem b. bizalmával szerencsésleteni.

Kiváló tisztelettel **GRUICS MITA, szücs-mester** a „fehér medvéhez“.

megkezdeni szándékoznak, tekintet nélkül arra, hogy a saját költségen való szolgálatra kötelezve voltak vagy azt önként vállalták magukra. Kérelmükre állománytéstük által az államköltségen való szolgálat kedvezményében részesítendőek. Ez alól kivételnek a lovasság, a lovagló tüzésérg, vonatcsapat és a lovasítás, valamint lőélelmezés tekintetében a tábori- és hegyitüzésérg önkéntesei is.

A folyó évben tényleges szolgálatukat megkezdő egyéves önkénteseknek még jogukban áll, hogy csapatostóket maguk válasszák meg, feltéve, hogy az állományviszonyok a kiegyenlítést szükségessé nem tennék.

A tábori- és hegyitüzer, tábori- és vasutezredbe, valamint az egészségügyi csapatba az 1912/13. évre való felvételhez, az illető csapatot, illetve parancsnokság beeleegyzése szükséges. A 4., 7., 8., 11., 14., 23., 38., 97., 99. és 102. gyalogezredhez, az 1. tirolói császár-vadászezredhez, a 25. tábori vadász-zászlóaljhoz, valamint az 1. és 4. vartüzerhez az ottani egyéves önkénteseknek már amugy is nagy száma miatt csak olyanok vehetők fel, akik a megnevezett csapatok rendes kiegészítő területén honosak, vagy illetőségűek binnak.

Az 1911/12. szolgálati évbéli harcvo-nalbeli egyévi önkéntesek már nincsenek a tartalékos tisztí vizsga letételére kötelezve.

Vasárnapról — vasárnapig.

Az „Ujvideki Dalárda“ szeptember hó 8-án a budapesti „Törökvs“ dalkör közreműködésével rendezendő jótékony célú ünnepélye iránt városszerte nagy az érdeklődés s ezért ezen igazán fáradságtalan egyesület választmánya kiküldte, Dr. Wagner Károly alelnököt, Dr. Piukovich Sándor titkár, és Rángl Endre ellenőrt, hogy a rendezés dolgában a szükséges intézkedéseket az ünnepély minél fényesebb sikere érdekében megtegyék.

A családi pótlékot már augusztus elsején kitalványozzák. Az összes állami tisztviselő hivatali főnökeket sürögösen felszólították, hogy hivataluk tisztviselőinek személyi, családi és szolgálati táblázatát azonnal küldjék be a pénzügyminiszteriumba, ami meg is történt.

Népgyűlés. Az ujvideki szocialdemokrata-párt ma vasárnap d. u. fél 3 órakor a Szlavics-féle vendéglőben (Bercsényi Miklós-utca és Lak-tanya-utca sarok) nyilvános népgyűlést tart. Tár-gy: a sajtószabadság és a Népszava ársítása.

Országos vásár. Aug. 11-én Ujvideken országos vásár lesz. Állatok felhajítása meg van engedve.

Szokatlan és páratlanul nagy élvezetet nyújtott a hétfő és keddi kabarett előadás, mely az ujvideki Apolló színházban játszott le. Kiváló, elsőrangú művészeket csoportosított Fejér igazgató. Az ujvideki, a sok jó- és szébben dulaszkodó intelligens közönség is meglepődve távo-zott. Elismerés illeti első sorban az igazgatót, ki ilyen páratlan élvezetet nyújtott nekünk. A művés-zárda jeleseit itt említi: Vajda Frigyes, Varjas Antal, Tóth Mariska, Szücs Laci, Harmath Ilona, Vera Gitta k. a. kik mindannyian sikert értek el. A közönség óhaját tolmácsoljuk, ha arra kérjük az igazgatót, hogy szerencsésletessen bennünk-minél többször ilyen tökéletes művelésben.

Családi perpatvar miatt H. I. hivatalnok e hó 25-én meg akarta magát mérgezni, de még idejekorán megakadályozták. Ma már férj és feleség között szent a béke. Kívánatos, hogy tartós legyen.

Zúz. Gondatlanságból Vucsvok Lyuka Teme-riuni-utca 40. szám alatt lakó kereskedő pincéjé-ben f. hó 24-én tűz támadt. Villanyosvilágítása van és mégis gyufát gyújtott pincéjében, melytől a petróleumos hordó tüzet fogott. Elfojtották.

Utonállás. A mult hét vasárnapján részeg emberek idődoláltak egy Rákóczi-uton levő korcs-mában, a kocsijuk és lovuk az országúton veszt-gelt. A szegény éhes-szomjas jószág lehánya magáról a szerszámot, kapáldozott. Hasztalan volt a szegény pára türelmetlenkedése. A gazdája benn a korcsmában még akkor is ivott, mikor már nem igen ment le a garaton. Nem törődött a magára-hagyott lovával. Mikor Bányai 59-es számú rendőr figyelmeztette, hogy az utcán a lovat gazdátlanul állni ne hagyja és amugy is már eleget ivott, vessen véget a mulatságnak menjen haza, Nésics Vász a kocsi tulajdonosa nagyot nyelt, de még nagyobb káromkodott és felült a kocsiára. Vele ment még 3 más cimborra. Hogy boszuját, mert multságában megzavarták, kiföltse, veszett módon belevágott a lovába, mely megbokrosodott és eszeveszetteen vágatott. Neki iramodott a tiszt-viselőtelepről jövő két uriaszonyok: özv. Witz Ferencné és özv. Winkle Istvánné, kiket szerenc-se, hogy el nem gázolt. Nésics leugrott a kocsi-járól és még a két halálrámélet asszonyt kör-holta és dulakodni is kezdett velük, segítségére voltak társai is. Winkle Istvánné kezéből egy, táskát rántottak ki, melyben kulcsok és pénz is volt. Azután elhajították. Bányai rendőr jelentése alapján azonban Futakon kikutatták a tetteseket, kik ellet az eljárást megindították.

A szakértelmes becüs. Az idei nyáron nagyonok jégkár volt. A biztosító társulatok az összes becüsöket mozgósították. A becüsli munka azonban annyira igénybeveszi az embe-reket, hogy minden épkezláb embert az igazgatók a becüsli tisztséggel bíznak meg. Ilyenkor a biztosítási irodákban a legszükségesebb szemé-lyek maradnak csak. A minap a kis prakszit is felküldötte az egyik bizt. társaság a Bácskába.

Melléje szegődött az értelmes helyi ügynök. Kimennek a jégverte jószág megbecsülésére. A jég a buza- és árpatáblában tett kárt. A kis prakszi nem tudta a buzát az árpatól megkü-lönböztetni és így az egyik zsebet megtömté (a jobbat) árpatál, megjegyezze! „á“ a másikat buzával „b“ és csak így tudta szép szakszerű véleményét bemondani.

Látogatás egy butoráruházban. Csabítóan hivatgatja az országos hitelszövetkezet ujvideki butortelepe a járó-kelöket, kik a Kossuth Lajos-utcában megfordulnak. Önkéntelenül is meg kell állanunk, hogy e szép és csinnal berendezett butoráruház kirakatait megszemléljük. Miután vételkényszer nincsen, megtekintjük az egész telepet, melynek gazdag tárházáról, csinos butor-darabjairól könyvet lehetne írni. Városunk szépe-szét tekintetben is sokat nyert ezen butoráruház által. Dicsérendő, hogy türendészeti szempont-ból is több üdvös övintézkedés történt.

Halott embert találtak csütörtökön reggel a szenttamási országúton. Milánkó Veszelin ele-méri születésű 64 éves hajcsár volt az illető, ki szivszélhűdés következtében halt meg. Ujvidékre hozták.

Késelés. Ritter Gyula zenész szerdán éjjel munka után hazafelé ment, mikor két ismeretlen egyén a Rákóczi-uton megtámadta és megszurta. Kiléttüket a sötétben megállapítani nem tudta. Esetét a rendőrségen jelentette. 8 napon belül gyógyuló könnyű testi sértést okoztak az uton-állók.

Hirdetmény. A városi tanács közhírré teszi, hogy a folyó évre érvényesített III. osztályu ke-rezeti adó lajstrom az általános jövedelmi póta-dóra való tekintettel f. évi július hó 22-től július hó 20-ig a városi tanácsadóügyi osztályánál (Városháza földszint 14. ajtó.) közszemlére van kitéve és hogy azok a kik a mult évben már megadoztatva voltak a lajstrom közszemlére ki-tételét követő 15 nap alatt, azok pedig akik a folyó évben lettek első ízben megadoztatva az előírását követő 15 nap alatt felebezéseiket közvetlenül a zombori pénzügyi igazgatóságnál nyújthatják be.

Élénk érdeklődés mutatkozik az Első ujvi-deki Diákokörön iránt. Messze vidékről, még Felső-Magyarországból is van már jelentkező. Ha tekintetbe vesszük, hogy havi 60 koronáért modern otthon teremtettek itt a tanulóifjúságnak, akkor a nagy érdeklődést nem is csodálhatjuk. Ezért még idejekorán figyelmeztetjük a szülőket, hogy akik gyermekeiket az első ujvideki Diák-otthonban elhelyezni óhajátik siessenek, nehogy a megtelt létszám miatt visszautasítsanak.

Országos atlétikai viadal Ujvidéken. Az Ujvideki Atlétikai Klub augusztus 20-án Szent István napján országos atlétikai viadalt rendez a következő számokból: 1. Száz jardos siktutás (hendikep). 2. Magasugrás. 3. Egyenyed angol mérföldes siktutás, 4. Rudugrás Ujvideki bajnok-ságáért. 5. Diszkoszdobás. 6. 4-szer 100 méte-res stafétafutás (vidékieknék.) 7. Súlyemelés,

A már világhírű Kolozsvári (Heinrich) Szt. LÁSZLÓ FERTŐTLENÍTŐ

Pipere - Szappan

kincset ér a háznál. Biztosan megóv minden ra-gályos betegségtől és a mellett remek illatával kiváló bőrfinomító anyaga folytan elsőrangú kozmetikai cikk.

KAPHATÓ MINDENÜTT.

ÁRA 70 fillér.

félkézzel. 8. Gerelydobás, középenfogással. 9. Fél angot mérőföldék sikfutás (hendikep.) 10. Távolgrás (junioroknak). 11. Súlydobás. 12. Helyből távolgrás (junioroknak.) A nevezések augusztus 11-ig Kojov-Otta János alelnök címére (Ujvidék, II. Rakóczi Ferenc-utca 12. szám) küldendők.

A felekezeti tanítók és a lelkészek illetményeinek szabályozása. A nem állami, illetve felekezeti tanítók és a lelkészek javadalmazásának rendezésére vonatkozólag a kultuszminiszteriumban két fontos törvényjavaslatot készítenek. Az ezekre vonatkozó számítások már befejeztetvén, a pénzügyminiszteriummal folytatott tárgyalások is megoldásra vezettek, a nem állami tanítók nem részesülnek családi pótlékban, hanem a törvényjavaslat gondoskodni fog arról, hogy illetményük megfelelő rendezésben részesüljenek. A lelkészeknél — mint a kultuszminiszter a főrendiházban kijelentette — a családi pótlék helyett korpótlék fog életbelépni, úgy hogy 25 évi szolgálat után a két törvényjavaslat az öszi ülészekben okvetlenül a törvényhozás elé kerül és a miniszter intenciói szerint jövő évi január elsején lép életbe.

Lőporgyár Magyarországon. A hadügyminiszterium már régóta foglalkozik egy kincstári lőporgyár létesítésének tervével s a delegációk legutóbbi tárgyalásai során szó is volt a hadvezetőségnek ilyen tervéről. Amde azóta néhány magáncég terjesztett ajánlatot a hadügyminiszter elé, amely ajánlatok felett most indult meg a tárgyalások. Ha sikerül a hadügyminiszterrel a megegyezés, úgy az ajánlattevők részvénysársaságot alapítanak s az épít fel Magyarországon az új lőporgyárt.

Pályázat amatőr-fényképekre. A „Háztartás” Kürthy Emilné népszerű gazdasszonyi lapja pályázatot hirdet olyan amatőr-fotografiákra, melynek tárgya a háztartás körébe tartozik. A kertészet, baromfitenyésztés, konyha stb. keretében lejáródott típusú jelentek, megörökítése érdemes háztartási tárgyak, foglalkozások valamint elterjedésre méltó tenyésztéssel képei a legkívánatosabbak. A pályázatra szánt fotografiák 1912. szeptember 10-ig a „Háztartás” kiadóhivatalába küldendők. Az eredményt a „Háztartás” okt. 10-iki számában teszi közzé, s a három legsikerültebb fotográfia értékes díjakat nyer. A „Háztartás” előfizetési díja 1/4 évre 3 korona. A kiadóhivatal (Budapest, VI., Eötvös-utca 36.) bárkinek szívesen küld mutatványszámokat.

Charles világhírű cirkusza, mely most Szegeden játszik nem sokára városunkba érkezik. Amint Szegedről írják, az érdeklődés oly nagy, hogy a közönség nap-nap után zsufoltság tölti meg a nézőteret. A műsor legtöbb száma felülmúlhatatlan látványosság. Ez a hatalmas vállalkozás, amely világszerte ismert, nem humbog, mint igen sok nagy reklámmal és lármával dolgozó cirkusz-trupp. Európai körútján városunkat is érinteni fogja.

Szerkesztői üzenet.

L. I. Leközelebbi számmunkban hozzuk.

Kirándulás Amerikába.

írta: CSERNVEI SÁNDOR.

(XIV-ik folytatás).

Chicagóban.

Még egy bucsu pillantást vehetünk a vonatról, mely Niagara Falls-ból Chicagóba visz, a vizesésekre. A vonat ugyanis Niagara Fallstól fél órányira fekvő Falls Wiennél a vizesések átelében öt percre megáll. Az utasoknak alkalmuk nyílik a nagyszerű természeti csodát még egyszer láthatni. — De már indul a vonat. Chicagó New-Yorktól ezer mérföldnyire van, Niagara Fallstól ötszázon felül, tehát nem valami macskaugrás. Ez utóbbi állomástól ez utazás tizenöt óra hosszúságú tart és igen unalmas. A sinektől jobbra és balra hosszú, beláthatatlan síkság terjeszkedik és semmi sem történik, ami az érdeklődést felkeltene. De mégis! Hat órai utazás után Windsorba ér a vonat, ahol a Detroit folyón kell átkelni. Hasonlóan mint nem is oly rég Gombosnál, itt is rá megy a vonat utasokkal együtt egy gözkompra, mely át viszi a tulsó oldalra, ahol Detroit városa van. Detroitból majdnem megállás nélkül megy tovább Chicagóig.

Chicagó az Egyesült-Államok második legnagyobb városa, de korántsem kelti azt a kedvező hatást, mint New-York. Ellenkezőleg. Az első séta alkalmával szinte ellenszenves a város. Tudjuk, hogy Chicagó fiatal város. Harminc és egynéhány éve teljesen leégett, most teljesen újra épült, azt hittem, hogy egy szép, barátságos új várost fogok találni. Mennyire csalódtam, — minden úgy néz ki mint ha több száz éves városban lennék.

Ha a „felhőkarcolók” hiányoznának, akkor Chicagó egy ó-német négyzáz éves ultra visszatekintő városhoz hasonlítana.

Az utcák szabályosak, a házak komorak. Nincs sehol egy barátságos vonás, az esztetika teljesen hiányzik. Üzlet-üzlet hátán, csupa cég-tábla minden utca, melyek meglehetősen piszkosak. Chicagó az első pillanatra igen kedvezőtlen hatással van a nézőre.

A „Sky-Scrapers”-ek, ezek a felhőkig emelkedő házak számára nézve felülmúlják a new-yorkiakat. Ismét csak az emeletek számlálásával mulik az idő. Elevatoron felvittem magam a Masonic-templom 20-ik emeletére. E templom a State Street-en van. Belülről is igen érdekes. Huszadik emeletéről is lelatni a földszintre és meg lehet figyelni, amint az emberek, mint a bábuk ide-oda járkálnak. A Masonic-templom tetőjén egy 7—800 ember számára berendezett variété színház van, körülvéve csinos sétahellyel, ahonnan szép kilátás nyílik a városra.

A fő- és legforgalmasabb utcája a State Street, de forgalom tekintetében meg sem közelíti a new-yorki Broadway-t, a kocsi és Cable-Cars forgalmat értem, a személyforgalom azonban talán még nagyobb itt, mint a Broadway. Különösen délen és este oly embertömég hömpölyög az utcán, melynél nagyobbat képzelni sem lehet.

Üde, rózsás arcú hölgyei élén ellentétet képeznek a város komor színezetével, amit az előbbiekkert szívesen megbocsátunk.

A Cable Care-kon kívül itt is van magas-járatú vonat, úgy szintén lóvonat is.

1893-ban Chicagóban világkiállítás volt. Feladatommá tettem, hogy a kiállítás helyét megtekintsem a Jackson Parkban. Cable Car-ral egy óra alatt elérhető. Nem fekszik a városon kívül hanem a város oly nagy kiterjedésű, hogy utcái a Jackson Parkig érnek, de a külváros házai már nem felhőkarcolók, hanem kicsinyes és egy emeletesek.

A világkiállítás számtalan épületéből csak néhány maradt fenn. A gyönyörű szépművészeti palota. A bejáratnál még épen áll a japán és németpavillon. Tavak, hidak, ültetvények maradtak fenn, amelyekről a kiállítás nagyszerűségét következtetni lehet. Ma már a park, mely a Michigan-tóig terjed szórakozó és üdülő helyé alakult.

A kiállításbeli szépművészetek palotájában van jelenleg a „Field Columbian-Museum” mely gazdag mű és természettudományi gyűjteményével, köztük számos, a kiállításból visszamaradt tárggyal, már maga is kisebbeszerű kiállítást képez. Megtekintése igen érdekes és tanulságos.

A világ kiállításra emlékeztet még a Ferries-féle óriási kerék, mely a kiállítás idején a Midway Pleasance nevű boulevardon állott, mely a szép Washington-parkot a Jackson parkkal köti össze. Az óriási keréken, melynek átmérője meghaladja az ötven métert, 36 waggon lóg egy-egy 24 ember számára s így mozgásában egyszerre 864 embert forgathatott meg a tengelye körül. A kerék most a Jackson-park másik oldalán a Lincoln-park közelében áll. Ez utóbbi park a legszebb sétahely Chicagónak és a lakosság előszeretettel keresi fel. Remek sétautak, virágágyak, pálmák, emlekoszlopok, köztük: Lincoln, Grand, Franklin stb. emlekoszlopai díszítik. Keleti oldalát a Michigan tó hullámai csapkodják, melynek partján Chicagó egyik legelőkelőbb utcája a Lake Shore Drive húzódik végig, remek villáival és palotáival. Ebben az utcában, van az állatkert is. A villák épületek, melyek a Lake Shore Drive-n állanak bár elég csinos külsővel bírnak, de építkezési stíljukban várszerűek. Színezetük egy cseppet sem élénk, durván feldolgozott vörös vagy sűrűre kövekből épültek.

Elegáns és igen szép utcái közé tartoznak a Michigan Avenue, az igen széles Grant Boulevard és a Drexel Boulevard két utóbbi bár igen kellemes, de még sem keltenek világvárosi hatást. Más városban ahol ily szép utcák vannak, ott az épületek nagyságával és építkezési stílusával járulnak az utca szépségének emeléséhez, de itt a házak keskenyek, egy emeletesek és ethikailag sem megfelelőek.

A Michigan Avenue, az Adams Street-tel szemben van az „Art Institute of Chicago”-a chicagói muzeum. Nem nagy terjedelmű, tartalomra sem. A földszinten híres szobrász művészek remekéinek gypsz utánzatai és néhány eredeti szobrász munka van. Az első emeleten vannak a bronzreproduktiók, egyiptomi és görög régiségek, ethu-

Alapos vizsgálatok

igazolták, hogy azon mosónőknek, a kik állandóan és ésszerűen csakis SCHICHT-„SZARVAS” MOSO-SZAPPANT használnak, szép fehér, sima és puha kezük van, mert a SCHICHT-SZAPPAN rendkívül enyhe, teljesen tiszta és még langyos vízben is jobban lehet vele mosni, mint más szappannal sokat kell dörzsölni míg a SCHICHT-„SZARVAS” MOSO-SZAPPANNAL teljesen elegendő ha azzal egyszer átsimítjuk a ruhát.

Az „ASSZONYDICSÉRET” mosó-kivonatot minden nő dicséri, mert a ruha beáztatásához ez a leg-ideálisabb szappanpor.

A női szépségnek

semmi sem árt jobban, mint a naphosszat való kintlódás a páratolt levegőjű mosókonyhában, továbbá a fáradtságos munka, a mely a mosással jár, ha a régi módszer szerint közönséges szappannal mosunk. Azok, a kiknek a SCHICHT-„SZARVAS” MOSO-SZAPPAN segít a mosásban, életvidámak, egészségesek és élénkek maradnak. Mert minden fáradtságot meg lehet takarítani, a munkát a legkésebbre lehet redukálni ezzel a szappannal.

Az „ASSZONYDICSÉRET” mosó-kivonatot minden nő dicséri, mert a ruha beáztatásához ez a leg-ideálisabb szappanpor.

rográfiai gyűjtemények, arany műtárgyak és hasonlók. A képtár, szintén az első emeleten, meglehetősen gazdag van közte néhány igen értékes kép. E muzeumban tartják az amerikai festőművészek évenként képiállításukat, köztük gyakran igen értékes és érdekes képek láthatók. A legutóbbi kiállításon legnagyobb feltűnést Miss Hellen G. Kelley selyem és elefántcsont festései keltették.

A kereskedelmi életre Chicagóban sokkal nagyobb a hajlam és tér mint a művészetre. A kereskedői szellem mindenütt előtérbe jut. Nagy áruházain kívül mintegy látványosság számba jönnek a „Union Stockyards” óriási vágóhidak, melyekben a szarvasmarhák, birkák, disznók gyárszerűleg vágatnak le és apróztatnak fel. — Megtekintésük semmi nehézségbe sem ütközik. Vezetők állanak az idegen rendelkezésére, kik díjtalanul, előzőkenyen kalauzálják a szemlélőt a hatalmas terméken keresztül. Vezető nélkül ki nem lehetne jutni a gépek labirintusából. A területre lépésnél azonnal látható a Stockyards óriási terjedelme, mely majdnem egy városrészt képez, ahol rendkívül nagy a forgalom. Lovasok vágatnak az utakon, az emberek tömege fel és le hullámzik, vonatok közlekednek, állatok böge, rettentő lármá hallatszik. A levágásra szánt állatok ezrei fabrikáidok közé vannak zárva. Éltében annyi szarvasmarhát, birkát, disznót — és oly rengek példányokat, nem láttam, mint itt. Hogy a levegő nem épen pacsuli illatú, azt talán nem is kell mondanom. Már távolról érezhető a nehéz vérszag.

(Folytatom.)

Sport.

U. T. K. A kör agilis vezetősége azon fáradozik, hogy a várostól bérbe vett 2 $\frac{1}{2}$ holdnyi területen egy oly modern pályát létesítsen a mely vetekedhet a fővárosi sportpályákkal. Schöffner mérnök a kör közkedvett football kapitánya igen szép szakcsúr tervet dolgozott ki, melynek elfogadását a választmányál javaslatba fogja hozni. A földmunkát már a jövő héten megkezdik, a pálya megnyitása október 1-én lesz.

Az U. T. K. a Magyar Athletikai Szövetség kötelekébe lépett. Az újvidéki testgyakorlók köre 28-án mérközik Szabadkán a Bácska old-boy csapatával.

Az U. T. K. a közszeretben álló agilis al-elmőke Mayer József tiszteltére f. hó 20-án társas vacsorát rendezett az artzi-fürdő vendéglőjében. Molnár Oszkár szép lendületes szavak kíséretében egy művészi kivitelű szobrot nyújtott át az ünnepeltnek. Az ünnepelt igen szép beszédben mondott köszönetet a kör figyelmességeért. A kedélyes társaság reggel oszlott szét.

1155. sz. 1912. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszéknek 1912. évi 10682—10683 számú végzése következtében Dr. Gál Ödön ügyvéd által képviselt Baruch J. Fiai javára 500+1000 K s jár. erejéig 1912. évi június hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás újjan le- és felülfoglalt és 8100 K becsült következő ingóságok, u. m. butorok, sárkeresztek, sár- emlékek, Wertheim szekrény stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járásbíróság 1912-ik évi V. 1146. 1147. számú végzése folytán 500+1000 K tőkekövetelés, ennek 1912. évi május hó 15. napjától járó 6 $\frac{1}{2}$ % kamai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 257 K 40 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Újvidéken Duna-utca 8. szám alatt leendő megtartására 1912. évi augusztus hó 13-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielé-

tési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is érendelgetetik.

Kelt Újvidéken, 1912. évi július hó 18-án
Horváth Gusztáv,
 kir. bír. végrehajtó.

Kiadó

2 butorozott szoba és 1 előszobából álló lakás Rákóczi Ferencz-ut 134. szám alatt az artzi fürdő közelében azonnal kiadó.

őzv. Beck Károlyné
 háztulajdonos.

Kiadó a Tisztviselőtelepen a közkörházal szemben egy szép 7 szoba, nagy udvar, kert $\frac{1}{4}$ hold művelt szőlőből álló (3. számú) ház. Kitérő ivó viz, villanyvilágítás, villamosvasúti megállóhely.

Közelebbi értesítés nyerhető: Kovács Sándornál Vasúti-utca 1, vagy a kiadóhivatalban.

Tanoncot

keresek fizetéssel azonnali belépésre.
 ECKFELD ADOLF órás- és ékszerész
 Kossuth Lajos-utca.

A Markovits

gyors- és gépiróiskola

Újvidék, II. Rákóczi Ferencz-ut 15. sz. I. emelet szüneti tanfolyamait július hó 3-án kezdte meg. A nyári hónapok alatt teljes kiképzés Gabelsberger-Markovits rendszerű magyar- német levelező és vita gyorsírásban, gépirásban, magyar- német levelezés helyesírásban, a nappali és esti órákban, állásban levő munkaezők részére.

Tandij mérsékelt, beiratási díj nincs.
 Az iskola a budapesti gyorsírók társasága szakfelügyelete alatt áll.
 Díjtalan, biztos állásközvetítés. Prospektussal készséggel szolgál

Kohn Sári,
 okl. gyorsírás tan.

Bádogos
 műhelyemet

II. Rákóczi Ferencz-ut 65. számból folyó évi augusztus hó elsején Szent István-utca 17. sz. alá saját házamba helyezem át.

Minden a szakmabavágó munkát u. m. diszmu- és építő bádogos munkálatokat elvállalok: pontos izlézes munkáért kezességét vállalok. Terveket és költségvetéseket díjtalanul készítek.

EMBERY MIHÁLY,
 bádogos-mester.

Kézimunkaiskolám

ahol a modern, legszebb kézimunkák — műhímzés, mütömés, — fehérneműjavítás-ból alapos oktatást nyujtok.

E hó 15-én
 Petőfi-utca 14. szám alatt (Loschitz-féle ház) megnyílik.

Iskolás leányok d. u. 3—6-ig nyernek oktatást, Iskolással kapcsolatosan előnyömből is rendelkezek be.

Munkás nőket a házbán és házon kívül foglalkoztatok.
 ÖZV. NEUBURG VILMOSNÉ.

Egy okos fej

MINDEN ALKALOMMAL

Dr. OETKER-féle vanília-cukrot á 12 fillér

HASZNÁL ADRÁGA VANÍLIA HELYETT

Ez a legjobb fűszer
 készítik, kakaó és tea, csokoládé és krémek, kuglupf, mártások, tejszín, puding és torták részére

Finom vagy porcukorral keverve mindenmü tesztá behintésére páratlan és rendkívül kiadó, így kuglupf, fánk, császármorzsa stb.

1 csomag ára 12 fill. pótol 2—3 csövet.

Mindenütt kapható millió recepttel!!

Tészták sütéséhez csak a V A L Ó D I
 Dr. OETKER sütőpor 12 f. használandó.

Kiadó

augusztus 1-ére 3 szobás udvarlakás mellékhelyiséggel, vízvezeték, gáz- és villanyvezeték. MENRATH butorházában Kossuth Lajos-utca 56—48. szám.

NYOMTATVÁNYOK
 és

 legdivatosabban, tisztán és olcsón készit

MERKUR-NYOMDA
 Fuchs Oszkár és társa, UJVIDÉK
WINKLE-PALOTA az udvarban.
 TELEFON: 151.

RED STAR LINE

VÖRÖS CSILLAG VONAL

Antwerpen-Amerika

Antwerpen-New-York és Antwerpen-Boston között.

A TÁRSASÁG HAJÓRAJA

Samland, Gothland, Mesaba, Lapland, Finland, Kroonland, Zeeland, Vaderland, Marguette, Menominee, Manilon.

A hajók New-York felé minden szombaton és Bostonba minden második csütörtökön indulnak.

Bővebb felvilágosítást nyujt:

Red-Star-Line

magyarországi helyettese BUDAPEST VIII.

Köztemető-út 12/a.

Telefon 77—38. szám.

Irodatiszt

bírósági nyugalmazott, ki németül tökéletesen levelez, szerbül beszél, irodai vagy egyéb foglalkozást keres.

Vermes Vilmos Vukovics-utca 10.

Ipar és kereskedelmi takarékpénztár részvénytársaság
Ujvidék.

ALAPÍTÓKE 700.000 korona. — TARTALÉKTÖKE 130.000 korona.

Leszámitól váltókat, törlesztéses és kamatozó jelzálogkölcsonöket nyújt ház és földbirtokra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Sorsjegek vétele és eladása részletfizetésre is.

Betéteket 5%-os nettó kamatozás mellett fogadunk el s felmondás nélkül folyósítunk minden betét összeget.

Szerémi
borozó
Ujvidéken.

KENYÉR-UTCA 23. SZÁM alatt a Központi Hilelőintézzettel szemben, melyben SCHWARZ JÓZSEF úr saját termésű borai, égetett törköly pálinkája, a 27 holdnyi Komenicai Paraga hegyen lévő szőlőjéből, poharaként vagy zárt palackokban mérsékelt árak mellett kerülnek kimérésre.

Megrendelések 50 literen felül hordóban SCHWARZ TESTVÉREK irodájába intézendők (Haltér 12. szám).

A borozóban olcsón és jól lehet étkezni. Minden hétfőn este halpaprikás.

fél 6 órakor kezdődik
az Apolló mozi
előadása.

Grosz és Krausz

legnagyobb butor és szőnyeg áruháza

Telefon 24. sz. **Ujvidék.** Telefon 24. sz.

Az első magyar torontáli szőnyeggyár főraktára.

Stefanovits L. Fia Ujvidék

Alapított 1866. **Kossuth Lajos-utca 27.** Telefonszám: 78.

Elsőrendű kékkő, Dupuy-féle buza magesávája.

LEGOLCSÓBB KÁVÉRAKTÁR.

Minden fajtájú ásványvizek nagy raktára, mindig friss töltésben. Californiai gyümölcs. Friss sardínia és keleti tengeri hering.

Konservált főzelék dobozokban. — Görög gyógyborok.

Naponta friss teavaj a főhercegi teigazdaságból. — Bajor sör palackokban. — Asztali csemege borok és pezsgő, legfinomabb liqueur.

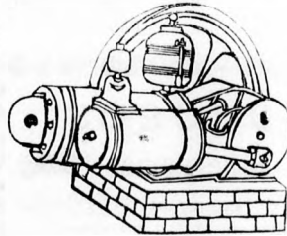
Prágai sonka, legfinomabb sajtfélék. Befőttes gyümölcsök.

Minden friss állapotban és legolcsóbban.

Ujdonság!

Ujdonság!

Nyersolajtüzgép.

Különösen megbízható hajtóerő. Legolcsóbb üzem! Feltétlen jótállás! Kedvező árak és feltételek. Nem kell gépsz! Nem robban! Nem tűzveszélyes! Nincs pénzügyőri ellenőrzés alatt! Nincs kazán! Egyszerű üzembehelyezés! Bárkinek rendelkezésére adunk gépet díjtalanul annak a beigazolására, hogy gépeken a legmegbízhatóbb és legolcsóbb üzeműt szolgáltatja.

Árajánlattal díjtalanul szolgál 2-től 60 HP-ig

Pállfy Testvérek vasöntő és gépgyára **Szeged.**
Alapított 1817. évben. 20 arany éremmel kitüntetve.

Weisz Hermina

ezelőtt SZÉVIN KÁROLY

ruhafestő- és vegytisztító-gyára

UJVIDÉK,

II., KENYÉR-UTCA 51. SZÁM.

FEST és VEGYILEG TISZTIT férfi-, női- és gyermekruhákat, egyenruhát, csipkét, himzést, stór, függönyöket, napernyőket, keztyűket, struc- és disztollakat, panama kalapokat stb. stb.

Legolcsóbb árak. Elismert jó munka.

Postán érkező megbízások lelkiismeretes elintézésére kiváló gondot fordítok.

Alapítva 1830.

